

Майбутнє перед нами

Життя кинуло нас у вир чужого нам світу, у крутість чужих — нам думок і рішень відчувати та сприймати.

П'ятимільйонна українська громада, відірвана від власної землі, опинилася на чужині. Втрата рідного ґрунту під ногами, рідної природи і всього, що зачисляемо до українського світу, що оформлював нашу психіку, та держав нас в одній духовій єдності, в братерській любові — позначуватиметься на чужині щонайменше болючими ранами. Бо вже такий закон природи, що найкраще розвивається всяке життя на питомому йому ґрунті. Відірвання його від цього ґрунту, пров'яз підворм життєвих сил, здегенеруванням, а то й загиніло. Що було б з деревом, якщо б ми його, скільки разів воно стане залучати коріння в землю і розвиватись, все наново пересадили б? Сердечна, братерська любов, що в наймогутнішим цементом життєздатних народів узагалі, це підсвідомо любов до рідної землі. Саме на підложжі рідної землі кожний з нас так само сприймає життя: він болітиме горем, він радітиме спільним щастям, він складе разом з нами кожну жертву. Він же наш брат. Любов до землі, це підсвідомо любов до самого життя в його зародках, в його коріннях.

Коли дотепер в Європі було кількасот тисяч українців поза рідним краєм, — то життєві питання не були такі яскраві, такі гострі і такі болючі, як тепер, коли доля вирвала з корінням з рідної землі п'ять мільйонів і кинула на чужину.

До загальних життєвих питань української еміграції долучаються ще й проблеми спементаування в одну нерозривну єдність усіх українців із західних і східних українських земель. Тому треба до всіх переважних справ підходити не з „перспективи минулого“, що нам зрештою ледве чи що може, лишень з глибоко продуманої української рації, що давала б нам перспективи майбутнього.

Любов, єдність та віра в доцільність теперішніх наших болючих переживань владіляють біля мільйонних мас за усім тим, що лишилося поза ними на рідній землі та змінивши на чужині всі їх життєві сили до необхідної видержливості. Лише на підложжі єдності, любові і віри можна буде і на чужині творити і встоятись без блукання в гушавинах несуттєвих для нас проблем. Сучасні здорові відрухи, подкитовані самим життям, свідчать про нашу жажду життя, за яке ми всіма силами боримося і здобуваємо. Це одночасно свідченням нашої життєздатності, це заперуча нашого майбутнього. Самопоміч — це диктат братньої любові. Це наскрізь позитивний, будуючий і виховний чинник. Хто залишається на чужині глухим на гасла допомогти братові, цей виключає сам себе поза рямці нової збірності, що виконується під обухом твердої долі в кришеве звеню українського народу. Крім матеріаль-

ної — дуже важною є моральна допомога на чужині. Її носіями мають бути всі українські станиці, що засувають українців у ширших чи вузких правних рямках перед чужинним світом. Рідна преса відіграє в цьому, дуже важну роллю і її треба нам з усіх сил підтримувати. Кожний, що дещо прожив на чужині, знає скільки то сили додає одиниці і загаломі сама свідомість, що за ним хтось стоїть, що хтось турбується їх долею, що є в кого засягнути поради і дістати моральну підтримку.

Одночасно мусимо пам'ятати, що аж п'ять мільйонів українських емігрантів мають стати носіями української культури. Чужинці понують усе точно і творять собі зі суми вражень про кожного з нас свої поняття про цілий український нарід. Чужинці оцінюють нас загалом так, як нас бачать: поверховно. Наша поведінка і праця говорять їм про все. Отже тверді обставини життя на чужині вимагають твердих рям думки і чину, що до них ми мусимо привичаїтись в ім'я доброго українського імені, що за нього зробить нас історія відповідальним. Про наше ім'я на чужині рішатиме виступ, поведінка і праця кожного з нас: від робітника до високопоставленої особи. Виправдування себе невормальними, воєнними обставинами щодо культурної поведінки — не видержувало б ніякої критики. На здобутку нами доброго імені на чужині зможуть у майбутньому будувати всі українці. Тому в першу чергу треба затисновати культурні й товариські зв'язки з чужинецькими кругами.

Правильне інформування чужинців — це також дуже важливе діло. Воно мусить бути розумне, продумане й об'єктивне. Нераз доводиться паленити зі сфором, коли слухаєте при різних нагодах розмови деяких непокликаних „інформаторів“ з чужинцями. Ці „безсовісні інформатори“ не забувають обезцінити тих українців, що не так думають як вони. Тимчасом чужинці, загалом беручи, дуже мало про нас знають. Тому ми повинні подбати тепер, щоб інформувати чужинців об'єктивно і всесторонньо про нашу батьківщину, про українську націю, її змагання, її культуру і т. д. Отже кожний, що говорить з чужинцями про українські справи, мусить здавати собі справу, що українство — це не він сам і не група людей, що так думають, як він, але це ціла українська нація. Не криком і не слівцями промочувати нам пляха на чужині. Творча праця, зразкова поведінка, скромність і мовчанка — це заперуча наших успіхів. З мовчання завжди можна викувати, мов з пенарушеного бльоку мармору, чудові твори.

До рис української вдачі належить сердечність, чуттєвість, що її дуже часто опановані чужинці ледве чи розуміють. Тому виявляймо їх радше завжди рідному братові, що за ними на чужині шукає.

Які ж перед нами перспективи? Ми вже зрадили про необхідність глибокої незломної віри в доцільність наших теперішніх болючих переживань. З цією вірою дійдемо здоровими, а то й зміцненими на рідну, вільну землю. У великих історичних подіях бачимо руку Божого Провидіння, бо багато дечого формується і виростає поза волю людських обчислень і плануваннями. Людям — часто здається, що вони самі є самоціллю тоді, коли їх Провидіння призначило лишень середником до осягнення своїх вищих ніж людських, цілей.

П'ять мільйонів молодой української еміграції, що опинилася поза межами царства бездушних людей — машин „робітнів“ — має стати й надалі, по волі Провидіння, пототством між схо-

дом і заходом, довести до синтети. Пресування українських мільйонних мас на захід і часове відірвання їх від власного ґрунту — може в майбутньому виявитись корисним і доцільним. Через несамотивне знищення матеріяльних дір і культурних надбавь вардів, через море крові, що в ньому купавється увесь світ, іде нове відродження духа, а з ним відродження всіх н ролів. І ми на грані двох епох. Як до то ще треба буде скатитись мільйона українців на чужині — невідомо. Та му мусимо так поводитись, працювати і вчитись, щоб не вертатись домі з порожніми руками і не принести в Україну „великих слів велику силу“. Та все ж майбутнє перед нами. Отж об'єднаймося в любові і гідно перенесемо важкі удари долі. І. Трояк.

Будень у переходовому таборі

Над переходовим табором пащить гарячий полудень. Над довгими рядами бараків тримля розпалене повітря, і з дахів скакує смілка. На чорних віль жужалиці вулицях мало прожохів. Таборяни заховалися перед спекою в тіні — хто в кімнатах, а хто наворі, під баракими. Читають, пишуть листи або розмовляють.

У таборі, думав би хто, безділля. Здається, крім очікування на відтранспортування до місця праці людям нічого робити. Але, насправді вони дуже заняті. Вони подібні до того мислителя, про якого говориться, що працює найбільш тоді, коли нічого не робить. У кого не роїться голова думками, плянами, проектами, як і де найкраще влаштуватись? Хто з них не має родичів, друзів, знайомих, розкинутих по всій німецькій землі, з якими треба зв'язатись? Тому пишуть листи, телеграфують, вичікують на відповідь.

Уже кілька тижнів не було дощу, тому чимало людей усталили свої лежанки на вільному повітрі і почують під зорями. Дехто так добре почуватється на таких нічтках, що до бараку не підє вам і за заплатою. Інші роздобули десь тичок, розв'язли шатро або змайстрували з дощок і паперової маси мініатюрні хатки. Біля лежанок, мов удома на господарстві, стоять бані та ночви, в яких жіночки тільки по закінчили прати дитячу білизну. Ось сунується вона на шнурках, мов знає рінгокольорових прапорців на корабельному мапші. Неоподаль гурток діточок, яких шкура не боїться і найпекучішого сонця. В їх руках крутяться наіактуальніша іграшка наших часів — паперовий аероплан. Вони одні осягали статичну картину сонного, — майже знерухомлого табору.

ПІД ТАБОРОВОЮ КУХНЕЮ

Та незабаром картина переміниться. На таборових вулицях з'являються люди з горщиками й різноманітним посудом у руках. Вони працюють до половастого будинку в величезних гранчастими конинами. Всіх їх, все одне яка земля виховала їх — чи врожайна Поділля, чи степи Херсонщини, чи соняшна Греція, об'єднує одна мета. Під таборовою кухнею усталились дві довгі черги. Поки дійти до вікна, де видають харчі, таборяни розважаються розмовою. Крок наперед і хвилянка стоянки... А сусід тимчасом розкаже щось, через дуже цікаве.

Але всоди найлітється група негромадянських успіснених людей — самолюбів. Па „благородна“ ознака в таборовому оточенні проявляється тим, що вони всіма способами уникають черги, а натомість стараться як-небудь прослизнутись між людей поближче

вікна, або такі безсоромно заходять з друго боку. Ці, що чесно вистояють свою чергу, реують на це всляко — від тихого бурмотіння до голосних протестів, а навіть до ще біль переколивой інтервенції. А все таки щодя повторюється те саме.

Чи людина взагалі спроможна поправитись? — питає себе схильний до філософії вандя магістер прав, дивлячись на напручу унертого невеличкого чоловічка, який, зміс: стати в чергу, вдав довші статі недалеко і кна, стягаючи на себе збірне негодування вс присутніх. (Найбільше негодували ті, яким і пощастило „вкрутитись“ до вікна, і вони м: сили стати в чергу). Вік, приймаючись, ніде його зовсім не обходять, дивлячись в вікн: дов пунки на недосягнуу кістку, вірючи тв: до, що всетаки хтось оцінить його „внтрав: лист“ і понад людські голови подасть вард: макаруну. Тимчасом магістер вираховує, скі: ки було б користи для загалной справи, я: що б ці люди зужили свою енергію та ене: тию на реалізацію якогось доброго діла.

НОВІ ВІТАКАЧІ

Хтось сказав, що до табору приїхав нови транспорт утікачів. Таборяни підходять д огорожі, що розділяє дві окремі від себе ч: стини табору і серед людського муравлищ: що возгугується біля клунки, вимагають рі: дних та знайомих. Гей, гей — розкидала дол: людей по світу, мов лист з одного дерева. Ал: хви горз з горою не відійдеться, то між людь: буває інакше.

Ось стрінулися два односельчани. Пона: дрозину перегорожу схречуються питання: відповіді.

— Коли я дому? Що там у нас? Як батьк: Де Василь?

Ті, що їм, поки попасти в табір, треба не: редити купити під знаменитим тушамі, рє: пишуть поцебнічних співрозмовників про г: боровий режим, харчі, мешкальні умовини т: про те, як одержуватє працо.

ВІЗІД НА РОБОТУ

Ось якраз розпочинається видод одной ч: стини таборяни на місце праці. Їх призначил: вчора чи позавчора, на візід, при чому в мір: можливостей брали до уваги побажання лю: дє. Йому нещучо було їхати туди, куди йому: пропонували, міг добитися аманія тієї міс: вості на іншу. Таке, коли хтось із тих, щ: ще не мали призначення, зголошувався до ви: їзду з найближчим транспортом, йому це: дозволени. Кожний забирає з собою всі речі: силішки б їх не було.

Таборяни склали свої клунки на поян т: вантажні автомашини, і їх перевозять до пел:

МИКОЛА ОРЛОВСЬКИЙ

У ШКОЛІ

Дзвоник. Закінчилися перерва. Усі учні порозбігалися по класах, і в школі запаунала тиша. Але в 5-б все ще шум. Сьогодні тут має бути вперше новий учитель математики Роман Пилипович. Учні обговорюють цю новину.

— А цей „шкраб“ кажуть „вредний“! — авторитетно кричить якась дівчинка.

— Нічаво, не таких віддалі і єтаво об'єднали...

— Пропу уваги! — казав Роман Пилипович, але шум не припинявся.

— Аврамович, Іванов, я вас попрошу з класи, припиніть балакати!

— А что разве это царская школа, что і слова нельзя сказать? — завважив Аврамович, але все ж у класі притихло.

Та не надовго: скоро почав забавлятися маленький Шмуля. Він увесь час пицав, або сіпав за біленькі кіски дівчинку, яка сиділа попередь нього. Дівчинка довго терпіла, але нарешті звернула увагу вчитель.

— Шульмане, я розповіді про це директорові. — промовив Роман Пилипо-

Коли математик дав йому зрозуміти, що це все ж до нього, жидок почав торгуватися, мов на баарі.

— А разве я вам завважаю, хіба я вам мешаю? Ви делайте своё дело, і всьо.

Та це було не „всьо“. Нерви Романа Пилиповича були напружені.

— Вийдіть з класи!

Жидок продовжував сидіти, немов осліп. Учитель кинувся до нього і, взявши за руку, майже силоміць вивів із класи.

Класа зашуміла.

— Смотрите, он Блют вво!

— Какое имеші право, ги. хахол! —

Начальство з учителем зайшли до кабінету директора.

Хай Моисейович зрозумів усе.

— Так ви, товаришу Романо Пилиповичу, можете йти додому, а ми на педраді завтра з'ясуємо чи будете ви в напій школі.

Задзвонив дзвоник. Молодий учитель пішов і думав.

„Що ж це? А я вважав, що старі вчителі говорять невірно про те, що дється по школах. Ні, не може цього бути, завтра з'ясується все, це помилка.“

Та не довелося йому розв'язувати помилку.